

Додатни капацитет
GASTRANS d.o.o. Novi Sad

Нацрт предлога пројекта
ТИ Кирево/Зајечар

Нови Сад, јануар 2026.

Садржај

1.	Увод	4
2.	Опис Пројекта проширења капацитета и процена трошкова	5
2.1.	Потражња за додатним капацитетом на тржишту	5
2.2.	Опис Пројекта проширења капацитета	6
3.	Нивои понуде за производе спојеног капацитета на ТИ	6
4.	Предложен алтернативни механизам расподеле капацитета укључујући његову оправданост	7
5.	Привремени временски оквир Пројекта проширења капацитета	7
6.	Општа правила и услови за обавезујућу фазу	7
6.1.	Критеријуми за учешће и регистрација	8
6.2.	Садржај Понуде и процена Понуде	9
6.3.	Уговор о транспорту природног гаса (УТПГ)	10
6.4.	Напредовање пројекта, недостатак дозвола, одлагања расположивости транспортног капацитета	10
6.5.	Виша сила	10
7.	Елемент IND и RP за приступ фиксне цене	11
8.	Додатни индикатори потражње	11
9.	Смањена употреба друге неамортизоване гасне инфраструктуре	11
10.	Контакт подаци	11

Изјава о одрицању од одговорности

Скрећемо пажњу свим читаоцима да су информације и процеси описани у овом документу дати у доброј вери, али да су оквирни и да подлежу даљој ревизији и корекцији.

Gastrans d.o.o. Novi Sad не даје никакве изјаве или гаранције, било експлицитне или имплицитне у погледу тачности или потпуности информација садржаних у овом документу и Gastrans d.o.o. Novi Sad неће прихватити никакву одговорност или обавезу ма које природе за непрецизности, грешке или непотпуност у овом документу.

Поред тога, Gastrans d.o.o. Novi Sad не даје никакве изјаве или гаранције, било експлицитне или имплицитне да ће те информације остати непромењене у било ком погледу после овде наведених датума у вези са било којом темом наведеном у овом документу.

Поред тога, Gastrans d.o.o. Novi Sad задржава право да пружи нове или ревидиране информације или да измени поступке и процедуре наведене у овом документу.

1. Увод

Уредбом Комисије (ЕУ) 2017/459 од 16. марта 2017. године о утврђивању мрежних правила о механизмима расподеле капацитета у транспортним системима за гас („Уредба“ или енгл. „СМ NC“ и „NC СМ“) успоставља се усклађени поступак за понуду додатних капацитета на нивоу Европске уније, односно између држава чланица ЕУ. Уредба ЕУ („NC СМ“) пренета је у правни систем Републике Србије 20. октобра 2022. године, када је Влада Републике Србије усвојила „Уредбу о мрежним правилима која се односе на прорачун и расподелу капацитета за транспорт природног гаса“- у даљем тексту: „Уредба о мрежним правилима“ усвојена од стране Влада Републике Србије (Службени гласник Републике Србије бр. 112/2022).

Правилима наведеним у овом документу за расподелу капацитета за овај Пројекат проширења капацитета такође се узима у обзир специфичан регулаторни оквир друштва GASTRANS d.o.o. Нови Сад (у даљем тексту: „ГАСТРАНС“) на основу Коначног решења о изузећу (у даљем тексту: „Решење“). Наиме, GASTRANS је изузет од „приступа трећих страна“ за 90% својих капацитета, који су уговорени на дугорочној основи (Решење о изузећу бр. 40/2018-0-03/62а, Агенција за енергетику Републике Србије).

У складу с тачком 9.2.4. Правила о раду транспортног система природног гаса друштва GASTRANS (у даљем тексту: „Правила о раду“) и ставом 1. члан 25. Уредбе о мрежним правилима, GASTRANS је у обавези да спроводи Маркет тест најмање сваке непарне године, ради процене тржишта природног гаса за повећањем капацитета на Улазној тачки и Излазним тачкама Гасовода.

У складу с чланом 26. Уредбе о мрежним правилима и чланом 9. Правила о раду, GASTRANS је покренуо Поступак проширења капацитета 7. јула 2025. године. (<https://gastrans.rs/market-test-2025/>).

GASTRANS је обавестио суседног Оператора транспортног система (ОТС) за ТИ Кирево/Зајечар-друштво Bulgartransgaz EAD о покретању Поступка проширења капацитета.

GASTRANS је примио необавезујуће показатеље потражње и припремио заједнички Извештај о процени потражње за додатним капацитетом („Извештај“) са друштвом Bulgartransgaz EAD, који је објављен 28. октобра 2025. године са закључком да је исказана потражња довољна да би се покренуо Пројекат проширења капацитета за ТИ Кирево/Зајечар.

Приликом израде овог документа GASTRANS је поштовао одредбе наведене у члану 26. Уредбе о мрежним правилима и тачки 9.3.3. Правила о раду.

Пројекат проширења капацитета је подстакнут потенцијалним повећањем техничких капацитета на ТИ Кирево/Зајечар. Ако се инфраструктура догради и Пројекат проширења капацитета реализује, како је описано у овом документу, онда ће додатни проток природног гаса из Бугарске у Републику Србију помоћи да се одговори на све већу потражњу на тржишту природног гаса у Србији и унапредиће сигурност снабдевања.

2. Опис Пројекта проширења капацитета и процена трошкова

2.1. Потражња за додатним капацитетом на тржишту

Добијени су необавезујући показатељи потражње за непрекидним дугорочним капацитетом за ТИ Кирево/Зајечар и стога су узети су у обзир током фазе пројектовања Пројекта проширења капацитета.

У ИПП је закључено да су добијени довољни показатељи потражње да би се покренула фаза израде Пројекта проширења капацитета у складу са чланом 25. став 2. Уредбе о мрежним правилима.

У табели у наставку текста представљена је процена потражње за додатним капацитетом на страни друштва GASTRANS, који је једнак разлици између текућег техничког капацитета на ТИ Кирево/Зајечар на излазу из система Bulgartransgaz и текућег техничког капацитета на улазу у систем Gastrans.

ТИ Кирево/Зајечар

Табела бр. 1

Процена потражње за додатним капацитетом друштва ГАСТРАНС	
Тачка интерконекције	Кирево/Зајечар
ЕИС ознака	58Z-000000007-KZ
Смер протока	Bulgartransgaz → Gastrans
Да ли је захтев поднет другим ОТС? [да, назив ОТС-а] или [не]	Да, један од необавезујућих индикатора потражње достављен је друштву Bulgartransgaz
Тренутни технички капацитети, Улаз у систем Gastrans-а kWh/на дан	366.731.712
Процена потражње за додатним капацитетом [(kWh/на дан)/годишње]	
2026/2027.	40.704.288
2027/2028.	40.704.288
2028/2029.	40.704.288
2029/2030.	40.704.288
2030/2031.	40.704.288
2031/2032.	40.704.288
2032/2033.	40.704.288
2033/2034.	40.704.288
2034/2035.	40.704.288
2035/2036.	40.704.288
2036/2037.	40.704.288
2037/2038.	40.704.288
2038/2039.	40.704.288
2039/2040.	40.704.288
2040/2041	40.704.288

Закључци заједничког Извештаја друштва GASTRANS и друштва Bulgartransgaz EAD за ТИ Кирево/Зајечар су следећи:

- Gastrans ће прећи на следећу фазу процеса проширења капацитета и започети Фазу пројектовања дан након објављивања овог Извештаја о процени потражње да би понудио додатне капацитетне производе на ТИ Кирево/Зајечар.

- Исказана потражња за додатним капацитетом коју је добио Bulgartransgaz нижа је од постојећег доступног непрекидног техничког капацитета у смеру Bulgartransgaz → Gastrans на бугарској страни ТИ. Дакле, довољно је у потпуности задовољити очекивани ниво потражње за који су учесници на тржишту исказали интерес Bulgartransgaz-у током читавог периода. Bulgartransgaz је одлучио да не пређе на следећу фазу процеса проширења капацитета за ТИ Кирево/Зајечар. Самим тим, Пројекат проширења капацитета неће бити покренут на бугарској страни ТИ и неће се спроводити техничке студије.

2.2. Опис Пројекта проширења капацитета

Техничке студије спроведене су на основу необавезујућих показатеља потражње описаних у Извештају о процени потражње за додатним капацитетом, како је описано у поглављу 2.1. овог документа. Техничким студијама обухваћене су неопходне техничке измене на постојећем систему и изградња нових објеката ради задовољења потражње.

Инвестициони трошкови представљају почетне процене. Поред инвестиционих трошкова, биће и оперативних трошкова. Годишњи трошкови дати су у наставку. Они обухватају износ свих трошкова потребних за безбедан рад ценовода.

На ТИ Кирево/Зајечар, исказана је потреба за 14.857 GWh/годишње нових капацитета.

Изградња нове мерне линије (укључујући регулатор протока) у оквиру постојеће мерне станице МС 1 у близини Зајечара је неопходна измена постојећег система. Нова мерна линија треба да буде иста као постојеће, називног пречника DN450, са два мерна уређаја („плати“ и „провери“), рачунарима протока итд. Сва остала опрема може се користити с постојеће мерне станице. Процењена висина трошкова износи приближно 2 милиона евра.

Поред тога, постоји могућност да ће бити неопходна додатна филтер јединица, будући да се додатни проток приближава горњој граници капацитета постојећег филтера. Неопходно је спровести додатна испитивања са произвођачем филтер опреме како би се проценила могућност за потпуно искоришћење постојећег капацитета. Коначна одлука о капацитету филтрирања биће донета током Фазе пројектовања. Процењена висина трошкова износи приближно 2 милиона евра.

Укупна процењена висина инвестиција приближно износи два до четири милиона евра. Годишњи OPEX је приближно 0,1 милиона евра.

3. Нивои понуде за производе спојеног капацитета на ТИ

Друштво GASTRANS је дужно да понуди додатни капацитет на непрекидној основи као производе спојеног капацитета на годишњој основи за период од 5 до 15 година за ТИ на коју се овај документ односи. Само производи непрекидног годишњег капацитета у очекиваном правцу физичког тока ће бити понуђени на улазној тачки Кирево/Зајечар. Истовремено, друштво GASTRANS планира да понуди у склопу уговора на годишњој основи капацитет на излазној тачки ТИ Србија. Понуде се могу доставити за резервисање капацитета који се односе на улазну тачку Кирево/Зајечар и излазну тачку ТИ Србија.

У складу са одредбама члана 8. став 13. и члана 29. став 6. Уредбе о мрежним правилима, друштво GASTRANS предлаже да се издвоји износ од 10% капацитета стварно изграђеног додатног капацитета који ће бити понуђен као краткорочни капацитет у складу са механизмом расподеле капацитета који је прописан Уредбом о мрежним правилима.

4. Предложен алтернативни механизам расподеле капацитета укључујући његову оправданост

Друштво GASTRANS не намерава да примењује алтернативни механизам расподеле капацитета (у даљем тексту: AMP) за Пројекат проширења капацитета.

GASTRANS ће понудити додатне капацитете на које се овај документ односи на годишњој аукцији годишњих капацитета као стандардне производе спојеног капацитета на аукцијама са сукцесивним порастом цена у складу са чланом 17. Уредбе о мрежним правилима и у складу са чланом 8. ставови 13. и 14.

5. Привремени временски оквир Пројекта проширења капацитета

Ово поглавље описује предложени временски оквир за закључење Пројекта проширеног капацитета и даје процену могућег времена потребног за реализацију новог додатног капацитета.

Јавна расправа о Пројекту проширења капацитета биће отворена до 21.03.2026. године.

Друштво GASTRANS је дужно да крајем маја 2026. године заврши и поднесе предлог пројекта Агенцији за енергетику Републике Србије.

Ако буде утврђена оправданост реализације додатног капацитета, друштво GASTRANS је дужно да на својој интернет страници објави Пројекат додатног капацитета, као и модел уговора о приступу систему и транспорту природног гаса за додатне капацитете које Агенција за енергетику Републике Србије одобри, најкасније у року од два (2) месеца пре објављивања аукције за годишњи производ капацитета на којој ће додатни капацитет бити понуђен на уговарање. Према предвиђеним активностима и роковима државних регулатора, очекује се да ће додатни капацитет бити понуђен на аукцији у јулу 2027. године.

6. Општа правила и услови за обавезујућу фазу

Ово поглавље описује општа правила и услове које друштво GASTRANS намерава да примени за учешће заинтересованих страна у обавезујућој фази.

Обавезујућа фаза ће бити отворена за све заинтересоване стране, укључујући оне које нису доставиле необавезујуће показатеље потражње.

Приступ транспортној услузи у оквиру транспортног система друштва GASTRANS омогућава се непристрасно и равноправно за све заинтересоване стране које испуњавају захтеве предвиђене у Правилима о раду друштва GASTRANS члан 3, као и посебне захтеве наведене у наставку овог документа.

Додатни капацитет ће бити понуђен Учесницима у трајању од најмање 5 узастопних гасних година, са најранијим могућим датумом почетка на дан планираног проширеног комерцијалног рада (у даљем тексту: „Е-COD“) и најкаснијим могућим датумом завршетка на дан који наступи раније (i) завршетак 15. гасне године након планираног Е-COD или (ii) завршетак периода изузећа друштва GASTRANS (1.10.2041).

6.1. Критеријуми за учешће и регистрација

Подносиоци захтева ће морати да испуне захтеве прописане чланом 3. Правила о раду друштва GASTRANS (ПРИСТУП СИСТЕМУ) и овим документом како би им био омогућен приступ транспортном систему друштва GASTRANS.

Подносиоци захтева који су већ регистровани неће морати да спроводе поступак регистрације.

Додатни захтеви се могу предвидети у оквиру документације о обавезујућој фази.

Сви подносиоци захтева ће морати да друштву GASTRANS доставе гаранцију за озбиљност понуде најкасније три (3) радна дана пре дана аукције у оквиру које ће додатни капацитет бити понуђен у виду:

(i) неопозиве, безусловне, плативе на први позив и без протеста банкарске гаранције коју је у складу са једнообразним правилима за гаранције на позив 758 (URDG 758) издала банка односно финансијска институција која има дозволу за рад издату од стране Народне банке Србије и која је прихватљива за друштво GASTRANS односно страна банка или међународна финансијска институција која има рејтинг „BBB-“ агенције *Fitch* или *Standard & Poor's*, *ACRA*, *Expert RA*, односно „Baa3“ агенције *Moody's*;

или

(ii) средстава у еврима или еквивалентном износу у српским динарима (према средњем курсу Народне банке Србије на дан депоновања средстава), без икаквих банкарских трошкова и сличних одбитака, депонованих на посебан депозитни рачун код агента за депоновање, који је банка прихватљива за друштво GASTRANS, заједно са налозима да се таква депонована средства издају од стране агента за депоновање само по пријему писане потврде друштва GASTRANS;

или

(iii) бланко, соло менице са клаузулом „без протеста“ са релевантним пуномоћјем које је прихватљиво за друштво GASTRANS. Поред горенаведеног, подносилац захтева је дужан да поднесе документа која су друштву GASTRANS потребна за регистровање менице код пословне банке у Републици Србији, као и саму меницу и релевантно пуномоћје које се односи на дату меницу.

Неопходно је да износ гаранције за озбиљност понуде буде најмање 100.000,00 евра.

Подносилац захтева нема обавезу да поднесе гаранцију за озбиљност понуде друштву GASTRANS уколико испуњава било који од наведених услова:

1. кредитни рејтинг:

а. дугорочни рејтинг агенције *Standard & Poor's* који је *BBB-* или бољи;

- b. рејтинг агенције *Fitch* који је *BBB-* или бољи;
- c. дугорочни рејтинг агенције *Moody's* који је *Baa3* или бољи;
- d. рејтинг агенције *ACRA* који је *BBB-* или бољи;
- e. 235 бодова или мање према *Creditreform* (индекс кредитног рејтинга 2.0)

или

- је 100% у власништву компаније која испуњава било који од горенаведених услова.

Подношењем захтева на аукцији, подносилац захтева прихвата следеће:

- подношење захтева на аукцији представљаће неопозиву обавезу за склапање Уговора о транспорту природног гаса (УТПГ) са друштом GASTRANS, што зависи само од успешног исхода економског теста – ЕТ;
- у случају негативног исхода ЕТ-а, GASTRANS ће вратити гаранцију за озбиљност понуде (банкарску гаранцију или меницу или издати депоновани износ са депозитног рачуна) и уговором се неће додељивати никакав транспортни капацитет.
- у случају нуле односно позитивног исхода ЕТ-а, подносилац захтева којем се капацитет успешно додељује на основу резултата аукције склапа УТПГ (и тако постаје Корисник) и доставља GASTRANSU гаранцију за извршавање својих новчаних обавеза из УТПГ.
- Уколико Учесник не потпише УТПГ, друштво GASTRANS ће захтевати протест гаранције за озбиљност понуде, без икакве обавезе да утврди односно образложи разлоге за такав захтев.

6.2. Садржај Понуде и процена Понуде

Друштво GASTRANS ће спровести аукције за додатне капацитете, подношење понуда, процену понуда и додељивање капацитета у складу са чланом 28. Уредбе о мрежним правилима.

- (a) Тренутна вредност обавезујућих одговорности корисника мреже за уговарање капацитета је процењена на износ од **73,11 милиона евра**, што је израчунато као дисконтовани износ следећих параметара:

- (i) сума одговарајућих процењених референтних цена и потенцијалне аукцијске премије и потенцијалне обавезне минималне премије помножена са количином уговореног додатног капацитета процењена је на износ од **73,11 милиона евра**.
- (ii) сума потенцијалне аукцијске премије и потенцијалне обавезне минималне премије помножена са износом расположивог капацитета који је уговорен у комбинацији са додатним капацитетом процењена је на **нулу (нису процењене аукцијске премије)**.

- (b) тренутна вредност процењеног повећања дозвољеног или циљног прихода оператора транспортног система повезаног са додатним капацитетом укљученим у одговарајући ниво понуде процењена је на износ од **110,16 милиона евра**.

Горенаведени параметри су израчунати на основу следећих претпоставки:

1. Процена тарифа је обрачуната у складу са Тарифном методологијом за обрачун тарифа за услуге транспорта природног гаса друштва GASTRANS d.o.o. Нови Сад бр. 05-37 од 7.3.2019. са изменама од 23.12.2020, 3.6.2021. и 12.08.2024. (у даљем тексту Тарифна методологија).
Процењена тарифа за непрекидни годишњи капацитет за улазну тачку ТИ Кирево/Зајечар износи **5,40 EUR/kWh/h/годишње**.

2. Непрекидни годишњи капацитет на улазној тачки ТИ Кирево/Зајечар се уговара на дугорочној основи на период од 15 година (како је наведено у Извештају) у износу од **1.526.411 kWh/h/годишње**.
 3. Непрекидни годишњи капацитет на улазној тачки ТИ Кирево/Зајечар се уговара до краја животног века гасовода, односно до 2058. године.
 4. Претпоставља се да је део додатног капацитета на улазној тачки ТИ Кирево/Зајечар, који је понуђен на краткорочној основи (169.601 kWh/h), уговорен у потпуности сваке гасне године на непрекидној тромесечној основи за шест месеци (октобар-март) током периода обавезујуће фазе (15 година) као и након тога (до краја животног века гасовода).
 5. Коришћена дисконтна стопа износи **7,09%** - стопа повраћаја сопственог капитала након опорезивања.
- (с) Друштво GASTRANS је проценило вредност **фактора ф на 0,6637**. Процена је извршена узимајући у обзир параметре из тачака 1), 2) и 4) члана 22. став 1. Уредбе о мрежним правилима.
- У складу са чланом 22. става 1. Уредбе о мрежним правилима, коначни ниво фактора ф за дати ниво понуде, који се користи за економски тест, биће одређен на основу одлуке Агенције за енергетику Републике Србије.

6.3. Уговор о транспорту природног гаса (УТПГ)

Предвиђено је да коначан позитиван исход ЕТ-а који доводи до реализације Пројекта проширења капацитета зависи од тога да ли су сви подносиоци захтева којима су додељени капацитети на основу резултата аукција склопили релевантни УТПГ, чији је образац саставни део Правила о раду друштва GASTRANS и који се може преузети са интернет странице друштва.

6.4. Напредовање пројекта, недостатак дозвола, одлагања расположивости транспортног капацитета

Друштво GASTRANS ће са релевантним подносиоцима захтева делити информације о напредовању Пројекта проширења капацитета.

Потписивањем УТПГ-а, сматраће се да је подносилац захтева прихватио да ће се, у случају да се не исходују или се одложе овлашћења, дозволе, права службености и друга релевантна права на земљиште потребна за фазу изградње пројекта, временски оквири за спровођење Пројекта проширења капацитета сматрати продуженим сходно томе, а друштво GASTRANS не сноси одговорност ни према једном Учеснику у вези са таквим одлагањем.

6.5. Виша сила

Одредбе које се односе на вишу силу биће садржане у УТПГ-у.

7. Елемент IND и RP за приступ фиксне цене

Овај одељак не важи за дати Пројекат проширења капацитета.

8. Додатни индикатори потражње

До датума објављивања овог документа нису примљени нови индикатори потражње након истека необавезујуће фазе за додатни капацитет.

9. Смањена употреба друге неамортизоване гасне инфраструктуре

Уколико се Пројекат проширења капацитета реализује, технички капацитет друштва GASTRANS ће се повећати, што ће довести до већег степена коришћења гасовода. Овај одељак, стога, није релевантан за друштво GASTRANS.

10. Контакт подаци

GASTRANS D.O.O. NOVI SAD
Народног фронта 12, 21000 Нови Сад
Република Србија
Руководилац Групе за комерцијалне операције
Саша Павковић
+381 66 803 3398 commercial@gastrans.rs